

КАФЕДРА ОПЕРНО-СИМФОНІЧНОГО ДИРИГУВАННЯ

Методика викладання фахових дисциплін

Освітній ступінь	бакалавр		
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»	Курс	3
		Семестр	5, 6
Освітньо-професійна програма	«Диригування : Хорове диригування/Оперно-симфонічне диригування»		
Статус	обов'язкова	ECTS	4
		Годин	120
		Лекційні	34
		Семінарські	34
		Самостійна робота	52
Форма контролю	залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Здоренко Віктор Михайлович, народний артист України, професор, завідувач кафедри оперно-симфонічного диригування Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
e-mail	kafedraopsymph@gmail.com
ПІБ	Самофалов В.М., народний артист України, професор кафедри оперно-симфонічного диригування НМАУ ім. П.І. Чайковського,.
e-mail	samofalov@i.ua

Анотація навчальної дисципліни

Мета та завдання навчальної дисципліни

- **Мета:** підготовка висококваліфікованого викладача диригентського циклу дисциплін з урахуванням актуальних вимог сучасної практичної діяльності диригента оркестру.

Завдання:

- усвідомлення значення педагогічної діяльності та відповідальності викладача за формування висококваліфікованого молодого фахівця в галузі музичного мистецтва;
- знання унікальних історичних традицій музичної освіти в Україні, усвідомлення необхідності та шляхів їх збереження й розвитку;
- розуміння структури й значення основних складових мистецького навчально-виховного процесу;
- оснащення молодого педагога сучасними методами й засобами викладання основних предметів диригентського циклу дисциплін, розуміння суті, значення й місця кожного з них у процесі формування майбутнього диригента симфонічного оркестру.

За результатами вивчення навчальної дисципліни студент має**ЗНАТИ:**

- складові комплексу фахових дисциплін диригентського циклу, суть, мету, завдання та специфіку кожного з них.
- основні прийоми та методи передачі знань, умінь та навичок, а також форми контролю успішності, правила побудови та планування навчально-виховного процесу.
- класичні та сучасні механізми та методи організації та контролю самостійної та дистанційної роботи.
- призначення, види, форми та правила ведення педагогічно-методичної документації.

ВМІТИ:

- визначати та враховувати індивідуальні особливості студентів у процесі їхнього професійного навчання;
- адаптувати свою систему викладання в залежності від конкретних умов навчального процесу, специфіки навчального закладу та особливостей обдарування та індивідуальності студента;
- аналізувати, модернізувати та вдосконалювати свої методи викладання, педагогічні знання, уміння і навички, знаходити методи розширення своїх знань і мотивації своїх студентів до безперервного саморозвитку й постійного самовдосконалення.

Перелік тем

- Тема 1. Основні принципи організації навчально-виховного процесу у навчальних мистецьких закладах
- Тема 2. Структура та складові навчально-педагогічного процесу
- Тема 3. Види та методи педагогічної діяльності. Навчальна та виховна робота викладача
- Тема 4. Методика мистецького навчально-виховного процесу та специфіка викладання фахових дисциплін у галузі мистецтва
- Тема 5. Методика роботи з оркестром
- Тема 6. Історія й теорія диригентського мистецтва та оркестрового виконавства
- Тема 7. Інструментознавство
- Тема 8. Оркестрові стилі та оркестрова література
- Тема 9. Оркестровий клас
- Тема 10. Методика викладання основ техніки оркестрового диригування

Тема 11. Методика викладання читання оркестрових партитур

Тема 12. Методика викладання інструментування

Тема 13. Методика викладання диригування

Форми та технології навчання

Методичні матеріали щодо використання активних методів навчання.

В опануванні знаннями і навичками з дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін» застосовуються активні методи навчання, які дозволяють студенту підвищити індивідуальну виконавську та педагогічну майстерність у творчій діяльності, його підготовленість до вирішення майбутніх професійних завдань. До таких, що відповідають специфіці дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін» і активізують розвиток творчих здібностей студента, можна віднести наступні методи навчання: вивчення спеціальної фахової та суміжної, загально-педагогічної та методичної літератури, розвиток емоційної сфери та образного мислення, тренінг психічного та виконавського апарату, методи фізичної підготовки, активної дії.

Педагогічні:

- вербальний: пояснення, коментарі, обговорення;
- наочний: показ, демонстрація, ілюстрації;
- аналітичний: робота з літературою, аудіо-відеоматеріалами;
- рольовий: рольові ігри, моделювання окремих моментів практичної педагогічної діяльності, робота над макетами педагогічної документації.

Практичні:

- пасивний: відвідування лекційних, практичних та індивідуальних занять у початкових та вищих мистецьких навчальних закладах різних рівнів акредитації
- активний: проведення практичних та індивідуальних занять у початкових та вищих мистецьких навчальних закладах різних рівнів акредитації або студії педагогічної практики
- обговорення, оцінка відвіданих та проведених занять, висновки та підведення підсумків усіх видів практики.

Навчальні ресурси

Матеріал відповідний до Методики викладання фахових дисциплін, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали студенти можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

Методи контролю

Поточний (міжсесійний) контроль:

- вербальний: співбесіда, експрес-опитування;
- аналітичний: аналіз самопідготовки студента, диспут;
- практичний: виконання вправ, показ, читання доповіді, лекції, реферату;

Підсумковий контроль:

- вербальний: колоквіум, вікторина, МКР;
- аналітичний: написання рецензії чи відгуку та/або усний коментар та методичний аналіз відкритих уроків та репетицій, зразків програм та іншої педагогічної документації;
- практичний: демонстрація вправ, проведення відкритих уроків та репетицій, створення зразків навчальних та концертних програм та педагогічної документації.

Наприкінці VI семестру студенти проходять підсумкову атестацію у вигляді заліку, сутність якого полягає у перевірці набутих знань та демонстрації вмінь і сформованих навичок в опануванні методикою викладання фахових дисциплін.

Підсумковий контроль складається з колоквіуму і вигляді вільної співбесіди чи диспуту з профільної проблематики.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	10
2.	Реферат за обраною тематикою	5
3.	Модульна практична робота	10
4.	Модульна тематична робота	10
5.	Відвідування лекцій	5
6.	Підсумкова модульна контрольна робота	10
7.	Залік	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

90–100–А– відмінно	вичерпна і розгорнута відповідь на питання колоквіуму з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців. Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань.
82–89–В– добре	грунтовна відповідь на питання колоквіуму з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань.
74–81–С– добре	повна відповідь на питання колоквіуму з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань.
64–73–D– задовільно	відповідь на питання колоквіуму в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий доробок митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань.
60–63–Е– задовільно	відповідь на питання колоквіуму в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань.

**35–59–FX– незадовільно
(з можливістю повторного
складання)**

відповідь на питання колоквиуму в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань.

**0–34–F– незадовільно
(з обов'язковим повторним
вивченням дисципліни)**

відповідь на питання колоквиуму на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможність виконання практичних завдань.

Інклюзивне навчання

Передбачене викладання навчальної дисципліни для студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у концертних, просвітницьких та культурно-виховних заходах, майстер класах, відвідування культурно-мистецьких проєктів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- 1.Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи України. Історія. Теорія / А.М.Алексюк. – Київ: Либідь, 1998. – 560 с.
- 2.Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій: Модульне навчання: Навч. Посібник / А.М.Алексюк. – Київ: ІСДО,1993. – 220 с.
- 3.Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Метод. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
- 4.Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: Навч. посібник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
- 5.Галузинський В.М., Євтух М.Б. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні/ В.М.Галузинський, М.Б.Євтух. – Київ: ІНТЕЛ, 1995. – 166 с.
- 6.Кузмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. – Київ: Знання, 2005. – 486 с.
- 7.Падалка Г.М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін)/ Г.М.Падалка. – Київ: Освіта України, 2008. – 274 с.
- 8.Педагогіка вищої школи: Навч. посібник/ З.Н.Курлянд, Р.І.Хмельюк, А.В.Семенова та ін.; за ред. З.Н. Курлянд. – 2-е вид., перероб і доп. – Київ: Знання, 2005. – 399 с.
- 9.Фібула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. – Київ: Академвидав, 2006. – 352 с.
- 10.Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання/ І.Д. Бех. – Київ, 1998. – 204 с.
- 11.Богданова І.М. Модульний підхід до професійно-педагогічної підготовки вчителя: Моногр. / І.М.Богданова. – Одеса: Маяк, 1998.
- 12.Бондар В.І. Модульно-рейтингова технологія навчальної дисципліни (на матеріалі дидактики): Навч. посібник/ В.І. Бондар. – Київ: НПУ ім. М.Драгоманова, 1999. – 49 с.
- 13.Вища освіта в Україні: Нормативно-правове регулювання / За заг. ред. А.П. Зайця,

- В.С.Журавського. – Київ: Форум, 2003. – 950 с.
- 14.Вища освіта України і Болонський процес: Навч. Посібник / За ред. В.Г.Кременя. Авт. кол.: М.Ф.Степко, Я.Я.Болубаш, В.Д.Шинкарук, В.В.Грубінко, І.І.Бабин. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2004. – 384 с.
 - 15.Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник/ І.М.Дичківська. – Київ: Академвидав, 2004. – 352 с.
 - 16.Зязюн І.А. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: Моногр./ І.А.Зязюн. – Київ: Віпол, 2000. – 636 с.
 - 17.Кремінь В. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати/ В. Кремінь. – Київ: Грамота, 2005. – 448 с.
 - 18.Методика викладання у вищій школі: Опорний конспект лекцій: Навч.-метод. видання. – Київ: КНТЕУ, 2002.
 - 19.Методика навчання студентів спілкуванню в управлінській діяльності/ Н.М.Костриця, В.І.Свистун, В.В. Ягупов. – Київ: ЦУЛ, 2006. – 272 с.
 - 20.Моделювання виховної діяльності в системі професійної підготовки студентів: Теорія, практика, програми/ За заг. ред. А.Й.Капської. – Київ: ІЗМН, 2001. – 192 с.
 - 21.Освітні технології: Навч.-метод. посібник/ О.М.Пехота, А.З.Кіктенко, О.М.Любарська та ін., за заг. ред. О.М.Пехоти. – Київ: АСК, 2001. – 256 с.
 - 22.Основи педагогіки вищої школи: Навч.-метод. комплекс для аспірантів і магістрів/ Укладачі: Л.Вовк, О.Падалка, Р.Семерникова. – Київ, 2005. – 59 с.
 - 23.Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: Навч. посібник/ О.М.Пехота, В.Д.Будак, А.М.Старєва та ін.; за ред. І.А.Зязюна, О.М.Пехоти. – Київ: АСК, 2003. – 240 с.
 - 24.Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум/ Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. – Київ: Каравела, 2008. – 336 с.
 - 25.Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. за № 1556–VII. – Київ, 2014.
 - 26.Режисура музичного театру: Галузевий стандарт України з підготовки бакалавра за напрямом 0202 «Мистецтво», спеціальністю 6.020201 «Театральне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура». – Київ: НМАУ, 2011.
 27. Режисура музичного театру: Галузевий стандарт України з підготовки магістра за напрямом 0202 «Мистецтво», спеціальністю 6.020201 «Театральне мистецтво», спеціалізацією «Музична режисура». – Київ: НМАУ, 2011.
 - 28.Сучасні педагогічні технології: Навч. посібник/ А.С.Нісімчук, О.С.Падалка, О.Т. Шпак – Київ: Книга пам'яті України, 2000. – 368 с.
 - 29.Тарасевич Н.М. Стратегія поведінки вчителя у складних педагогічних ситуаціях: Спецкурс: Тексти лекцій/ Н.М.Тарасевич. – Полтава: ЮЦ ПДПУ, 2005.
 - 30.Шапран О.І. Система інноваційної підготовки майбутнього вчителя в умовах навчально-науково-педагогічних комплексів/ О.І. Шапран. – Пр.-Хм.: С.В.Карпук, 2007. – 370 с.
 - 31.Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посібник/ П.М.Щербань. – Київ: Вища школа, 2004. – 207 с.